

Vergaderjaar 2008–2009

28 719

Reïntegratiebeleid

Nr. 62

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 november 2008

Tijdens het Algemeen Overleg op 20 november 2008 met de Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben wij u toegezegd schriftelijk te zullen reageren op twee onderwerpen:

1. De cijfermatige analyse over re-integratie in het door het Nicis institute op 20 november 2008 uitgegeven rapport *Werk is overal, maar niet voor iedereen*.
2. Twee sheets met cijfermateriaal gepubliceerd door brancheorganisatie BoaBorea.

Hierna wordt op beide onderwerpen nader ingegaan.

Ad 1. Cijfermatige analyse re-integratie Nicis-rapport

Door het Nicis is een rapport uitgegeven waarin door professor J. van Dijk (RU Groningen) een analyse is gemaakt van het arbeidsmarktbeleid in de afgelopen jaren en aanbevelingen worden gedaan ter verbetering. Een groot deel van de analyse en aanbevelingen kunnen wij onderschrijven en is in lijn met het kabinetsbeleid. Bij de cijfermatige analyse van het re-integratiebeleid plaatsen wij echter ernstige vraagtekens. Uit tabel 47.11 in de SZW-begroting 2009 leidt de auteur af dat jaarlijks circa € 1,45 miljard beschikbaar is voor gemeenten om te besteden aan re-integratiebeleid. De onderzoeker gaat in zijn berekening uit van 90 000 beëindigde trajecten in 2007, waarbij 21 000 personen (23 procent) direct aansluitend op een traject uitstroomden naar werk. Eén persoon naar werk laten uitstromen kost in dat geval volgens zijn berekening ruim € 69 000. Dit cijfer is de zgn. bruto effectiviteit van het re-integratiebeleid. Gerekend met de netto effectiviteit, het cijfer dat meet in hoeverre via re-integratie ondersteuning mensen aan werk zijn geholpen, bedragen de kosten om één persoon aan het werk te helpen volgens het rapport € 537 000. Daarbij is in het onderzoek gerekend met een netto effectiviteit van re-integratie van 3 procent (2700 personen).

Het rapport hanteert een strikt boekhoudkundige benadering van re-integratie, waar de werkelijkheid een stuk genuanceerder is. Van de totale re-integratieuitgaven door gemeenten van € 1 450 miljoen werd in 2007 circa € 510 miljoen besteed aan gesubsidieerde arbeid. Hiermee werden in 2007 ruim 25 000 banen gefinancierd. Er was dat jaar dus feitelijk € 940 miljoen euro voor re-integratie beschikbaar voor gemeenten. Jaarlijks lopen meer dan 200 000 trajecten, die gemiddeld bijna twee jaar duren. Dat betekent dat per jaar gemiddeld minder dan € 5 000 voor een traject wordt uitgetrokken. Per persoon is dit € 10 000.

Van de bijna 90 000 bijstandsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden die in 2005 startten met een traject voor re-integratieondersteuning hadden bijna 45 000 personen (50 procent) binnen twee jaar een baan¹. De bruto-effectiviteit, in de zin van de kosten per gerealiseerde uitstroom naar een baan, bedraagt daarmee (bij een budget van € 940 miljoen) voor deze groep bijna € 21 000 en niet € 69 000 zoals het Nicis-rapport stelt.

Zoals ook al tijdens het debat op 20 november jl. naar voren werd gebracht, achten wij het daarbij van groot belang om te constateren dat niet alle inzet van het W-deel gericht is op onmiddellijke uitstroom naar regulier werk. Een deel van de trajecten wordt door gemeenten namelijk ingezet om de eerste stap op de re-integratieladder te zetten en is niet direct gericht op werk. In het Plan van Aanpak Re-integratie en in de Begroting 2009 is opgenomen dat wij hier meer inzicht in zullen gaan bieden. Op die manier ontstaat een vollediger beeld van de effecten van de ingezette trajecten en middelen.

Een benadering op macroniveau, waarbij voor alle te re-integreren groepen (WW, AO, WWB, NUG) één effectiviteitscijfer wordt afgeleid, achten wij niet zinvol en leidt niet tot een zuivere vergelijking van resultaten van re-integratie. Het *Handboek Meetmethoden voor effectiviteit van activerend arbeidsmarktbeleid op persoonsniveau*, dat u eerder dit jaar is aangeboden, noemt een aantal mogelijke benaderingen voor het vaststellen van netto effectiviteit. Het past deze toe op individuele instrumenten op persoonsniveau. Dit achten wij wel een kansrijke manier om samen met gemeenten het inzicht in effectiviteit bevorderen. Het Handboek zal de komende maanden tijdens vier in het land te organiseren bijeenkomsten nader onder de aandacht worden gebracht bij de voor de uitvoering van re-integratie verantwoordelijke partijen. Via de tertaalverslagen van het UWV ontvangt uw Kamer reeds veel informatie over de resultaten van re-integratie voor de verschillende wetsdoelgroepen. De in het Plan van Aanpak re-integratie aangekondigde uitbreiding van de Statistiek Re-integratie Gemeenten breidt dit soort informatie ook uit voor het gemeentelijke domein.

Ad 2. Cijfermateriaal BoaBorea

Wij hebben op verzoek van het Kamerlid Koşer-Kaya toegezegd een reactie te geven op twee overzichten van de brancheorganisatie BoaBorea (zie bijlage)². Het eerste overzicht geeft het deel van het re-integratiebudget aan dat wordt uitbesteed bij de bedrijven met een *Blik op Werk* Keurmerk, de aantallen opdrachten die succesvol zijn afgerond en het aantal personen dat duurzaam naar werk is geleid. Uit het overzicht van BoaBorea komt naar voren dat bedrijven met een keurmerk een aandeel van 17 procent hebben van het totale re-integratiebudget van circa € 2 miljard. Dit correspondeert met een bedrag van circa € 340 miljoen. De RWI *Re-integratieanalyse 2008* schat het deel van het W-deel dat door gemeenten aan externe partijen wordt uitbesteed op circa € 350 miljoen. In 2007 heeft het UWV € 247 miljoen besteed aan inkoop trajecten³. De omvang van de totale private re-integratiemarkt bedraagt dus circa € 600

¹ Bron: CBS, «Met re-integratieondersteuning op weg naar werk, 2009». Het baanpercentage voor bijstandsgerechtigden na twee jaar bedraagt 47 procent en voor niet-uitkeringsgerechtigden 70 procent.

² Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

³ Dit correspondeert met 64 procent van de totale uitgaven aan re-integratie door het UWV à € 386 miljoen. Het bedrag van € 247 miljoen is onderverdeeld in € 105 miljoen AG en € 142 miljoen WW.

miljoen, waarop bedrijven met een keurmerk dus een marktaandeel hebben van 56 procent. Er is geen verplichting tot aanbesteding bij bedrijven met een keurmerk. De (publieke) opdrachtgevers kunnen bij hun keuze van de uitvoerder het al dan niet hebben van het keurmerk van de Stichting Blik op Werk laten meewegen. Bovendien stelt UWV als opdrachtgever zelf eisen aan de partijen waarmee UWV zaken doet.

In het tweede overzicht wordt gesignaleerd dat de re-integratieactiviteiten steeds succesvoller zijn, maar dat de aantallen re-integratietrajecten uitgevoerd door private bedrijven afnemen, terwijl er nog steeds veel onvervulde vacatures bestaan. Het overzicht laat zien dat er minder (volledige) reguliere re-integratietrajecten en IRO-trajecten op de private markt worden ingekocht. Het overzicht is echter niet compleet. Andere producten zoals de inkoop van modulaire diensten, opstapjes en scholing zijn niet meegenomen. Deze diensten zijn de afgelopen jaren in aantal toegenomen van circa 15 000 in 2005 tot circa 30 000 in 2007. Het totaal aantal ingezette trajecten en andere diensten laat per saldo een lichte daling zien, die samenhangt met de daling van de instroom en het bestand in de afgelopen jaren.

De trend dat er minder volledige trajecten op de private markt worden uitbesteed is een gevolg van de ontwikkeling dat uitvoerders in de afgelopen periode hebben geïnvesteerd in een goede diagnosestelling en differentiatie in de inzet van dienstverlening. Partijen kunnen aan het begin van het re-integratieproces beter vaststellen wat iemand nodig heeft om aan het werk te komen (maatwerk). Dat hoeft bij een minder grote afstand tot de arbeidsmarkt geen volledig traject te zijn, maar kan dan ook bestaan uit specifieke diensten (zgn. modulaire dienstverlening). Dit draagt bij aan een doelmatiger besteding van de re-integratiemiddelen.

Als gevolg van de acties in het Plan van Aanpak re-integratie zal het re-integratiebeleid in toenemende mate selectief en vraaggericht worden ingezet. Dat betekent dat de mogelijkheden van de klant, de arbeidsmarkt en de vraag van werkgevers leidend zijn. Binnen de budgettaire kaders zullen beschikbare middelen hierdoor bovendien doelmatiger worden ingezet. Door deze ontwikkelingen zal de huidige trend zich voortzetten, en zullen er waarschijnlijk minder (volledige) re-integratietrajecten worden ingekocht bij de private bedrijven. Dit betekent echter niet dat de gezamenlijke re-integratie-inspanning afneemt.

Met het Plan van Aanpak re-integratie willen wij een sterke impuls geven aan het verbeteren van de resultaten van re-integratie. Naast een grotere effectiviteit, selectiviteit en vraaggerichtheid willen we meer transparantie aanzien van werkwijzen en resultaten bewerkstelligen. Daarvoor zijn nu tal van acties in gang gezet, waarmee in het land volop aan de slag wordt gegaan. Laten we de professionals, wier inzet cruciaal is voor het slagen van deze maatregelen, de tijd gunnen om hiervan een succes te maken.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner

De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. Aboutaleb